

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro, ŚS. 40 Męczenników.
Wschód słońca o g. 6 m. 29. — Zach. o g. 5 m. 53.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmie-
ście w domu Nro 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni ciepła 3, wczoraj w poł. ciepła 4.
Wysokość wody na Wiśle stop 6 cali 9.

Na prowincji w Królestwie
z poczta rocznie rs. 12 (złp.
80); kwartalnie rs. 3 (złp. 20).
W Cesarstwie też sama o-
płata co na prowincji w Kró-
lestwie, z dodaniem rs. 4 ro-
cznie lub 1 kwartalnie za ko-
perty.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Gazety: *Rządowa*, *Warszawska* i *Codzienna*, o-
głosiły konkurs na wakującą katedrę patrologii i
homiletyki w akademii duchownej rzymsko-kato-
lickiej, gdzie wyrażone znajdują się warunki, pod
którymi chcący ubiegać się, posiadać one mogą.

Rada opiekuńcza zakładów dobroczynnych pow. *Raw-
skiego*. — Zasiłek jaki z ostatnich dwóch balii danych
w Rawie wpłynął, to jest: z pierwszego na uposażenie
ochronki miejscowej, z drugiego na wybudowanie nie-
zbędnie potrzebnego nowego dachu na głównym gma-
chu szpitala św. Ducha w Rawie. Rada zawdzięczać
musi niespracowanej gorliwości łaskawych pań, które
raczyły przyjąć obowiązki gospodyń tych zebrań. Rada
opiekuńcza jest przekonana, że poświęcenie wasze sza-
nowne panie, po najpiękniejszą się nagrodę, bo po-
zadawanie waszych szlachetnych serc, tych nie-
wyczerpanych skarbnie cierpiącej ludzkości. Nasze
więc to podziękowanie, niech będzie tylko słabym od-
biciem ogólnej dla was wdzięczności, które przyjąć
zechciejcie jako dowód należnego wam publicznego
uznania. — Opiekun przydujący, Stan. Jabłoński.

PROJEKT ZNIŻENIA CENY KSIĄZEK

PRZEZ ZAŁOŻENIE SPÓŁKI WYDAWNICZEJ
z małych akcji zebranych.

Wszyscy narzekamy na drogość książek, a jakby
na przekór powszechnemu życzeniu, ich cena co-
raz jest większa, i do tego przychodzi, że nabywa-
nie książek, należy u nas wyłącznie do przedmio-
tów zbytku i fantazji, nie zaś użyteczności i po-
trzeby. Usiłowania pojedynczych osób, nie zdo-
łają zaradzić temu stanowi rzeczy; podają zatem
następujący projekt założenia „Spółki wydawni-
czej” z małych akcji zebranych.

Celem Spółki byłoby wydawanie dzieł następu-
jącej treści:

Przedewszystkiem: mających za przedmiot rol-
nictwo i przemysł rolniczo-fabryczny.

Powtórnie: książek pisanych dla poprawy i oświaty
klas niższych społeczeństwa.

Po trzecio: Zarysów nauk, umiejętności, litera-
tury, historii, moralności, skreślonych w sposobie
łatwym i miłym; a jednakże niepowierzchnym

i przydatnym w wychowaniu domowym, do rozwi-
nięcia umysłu i serca młodzieży.

Po czwarte: Dzieł historycznych, prawnych,
jeograficznych i statystycznych, dotyczących się
kraju naszego.

Po piąte: Oryginalnych utworów pięknej litera-
tury, dawniejszych i tegoczesnych.

Po szóste: Przekładów dzieł historycznych, nau-
kowych i literackich, powszechną i ustaloną sławę
mających.

Wybór i pierwszeństwo dzieł wydawanych, za-
chowane będą, podług oznaczonego porządku.

Założyciele Spółki odpowiedzialni są za jej
czynności.

Akcja jedna wynosi rs. 15, od niej zapewniony
jest procent 6% z dołu wypłacany.

Głównym celem działań spółki jest: że wydania
przez nią uskutecznione, tańsze będą przynajmniej,
o jedną trzecią część od teraźniejszej ceny książek,
a w miarę rozwinięcia działań Spółki i powięk-
szenia się odbytu, cena zniżać się będzie o ile tylko
możność dozwoli.

Akcjonariusze, oprócz zapewnionego procentu,
otrzymają dwadzieścia od sta rabatu na wszyst-
kich książkach, nakładem Spółki wychodzących.
Z tego wyniknie, że dla publiczności cena książek
niższa będzie o część trzecią, a dla akcjonariuszów
o połowę od dotychczasowej.

Po opłaceniu kosztów druku zarządu i opłaty
procentu od akcji, przewyżka będąca czystym zy-
skiem, użyta zostanie na druk takich dzieł, które
są pożyteczne, zaszczyt piśmiennictwu krajowemu
przynoszące, ale do spieniężenia nie tak łatwe,
które nie przedstawiają widoków zysku i mogą na-
wet narazić na stratę części wyłożonych kosztów.

Spółka będzie mogła przychodzić w pomoc au-
torom i zastąpi za nich kosztą druku i papieru; je-
żeli ich prace za stosowne uzna. W takim razie
do kosztów druku i papieru, dołączy trzecią część
tego zysku, jaki zamierza osiągnąć na książce wła-
snym nakładem wydanej, potrąci swoją należność
z pierwszych sprzedanych egzemplarzy, a gdy już
będzie zaspokojoną, resztę egzemplarzy wyda au-
torowi.

Zarząd Spółki zaprowadzi we wszystkich gu-
bernalnych i powiatowych miastach, komisowe
składy wydań swoich i w tym względzie spodzie-
wa się pomocy od akcjonariuszów, z całego kraju
zebranych.

Wysokość kapitału zakładowego, oznacza się na
22,500 rs. zebranych ze sprzedaży 1,500 pojedyn-
czych akcji. Spółka będzie mogła jednakże roz-
począć działanie, po rozbraniu 500 akcji. Dział-
nie spółki, zostaje co do ogółu pod kierunkiem
Rady, co do szczegółów pod kierunkiem Zarządu.
Czynności Rady są bezpłatne; członkowie Zarządu
otrzymują wynagrodzenie.

Rada Spółki, składa się z założycieli, z trzech
członków przez nich samych, wybranych, z dy-
rektora zarządu i z trzech literatów znanych
z światła i doświadczenia, w przedmiocie wyda-
wnictwa książek.

Organizacja własna, oraz zarządu i etat wydat-
ków na administrację, Rada ustanowi.

Spółka zawiezuje się na lat dziesięć, po ich u-
pływie może być rozwiązana; dzieła wydane ko-
sztem spółki, zostaną sprzedane, a pieniądze za
akcje, zwrócone będą akcjonariuszom. Oznaczenie
jak w takim razie postąpić wypadnie, zostawiamy
na później.

Z takiego przedstawienia celu i działań spółki,
przekonać się można, że Spółka wydawnicza nie
ma na widoku zysków, na jakie rachują akcjona-
rjusze innych przedsięwzięć. Gdyż zysk ten, nie
w gotowych pieniądzach, ale w niżeniu ceny książek
znajduje się, które, jak to już powiedziałem:
dla publiczności o część trzecią, a dla akcjonari-
szów, o połowę tańsze będą od teraźniejszej ceny.
Z tego powodu, autor projektu pragnie, żeby jak
najwięcej, a jeśli można to i wszystkie akcje po-
jedynczo rozbrane zostały. Gdyż tym sposobem,
Spółka objęłaby najświetlejszą część publiczności,
rzeczywistych przyjaciół piśmiennictwa krajowe-
go, mogłaby z pewnością rachować na odbyty wy-
dań swoich, oznaczyć, wiele egzemplarzy druko-
wać trzeba, jaką cenę ofiarować za rękopisy, jak-
ich zysków spodziewać się i na jakie dzieła użyć
przewyżkę tych zysków, po opłaceniu procentu od

RESZTKI ŻYCIA.

POWIEŚĆ

przez

J. I. Kraszewskiego.

Tom III.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 64)

Od tego wieczora długich wyznań, byliśmy
związani na wieki, a słowo Ludwika, tak na-
ówczas, sądziłem mi — niezdaje się bym się
omylił, starczyło za największą przysięgę. —
Opowiedziałem jej życie moje, sieroctwo, o-
puszczenie, ale położenie to nie wpłynęło na
jej uczucie i nie zmieniło dla mnie, owszem
zdawała się tem czulszą im z większej niziny
dźwigała mnie ku sobie. Nie sądzę by kto
naówczas dostrzegł naszych stosunków które
się mało zmieniły wzajemnym wyznaniem.
Ludwika była spokojną i pewną siebie, ja
posłusznym jej kierunkowi. Stara kuzynka i

francuz nie posadzali nas o nic, a Franuś po-
dziecinemu prześladować choć mu się coś
śniło, nie bardzo rozumiał jeszcze na jak stra-
śną nadeptał tajemnicę. Życie szło ciągle try-
bem jednym i płynęło niepostrzeżone dla nas
pędem strzały. Czekaliśmy wieczora, zasiadali
do czytania a książka służyła za pośrednika...
Franuś wybiegał do przedpokoju, Le Bon za-
siadał przy staruszce, my byliśmy przy świad-
kach a sami. W lecie na długich przechadz-
kach równie nas swobodnych zostawiano, i
często dziecię z francuzem puszczało się da-
leko, staruszka pozostawała w tyle, my jedni
szliśmy przy sobie niewyczerpaną prowadząc
rozmowę.

Nie będę ci rozповідаł dziejów tych zna-
nych dwojga serc i dwojga ludzi — miłem
jest to także ziarno gorczyczne maluczkie, a
wyrastające na drzewo rozłożyste, niepostrze-
żone w sercu się zasiewa, obejmuje, zalega, i
gdy je wyrwać potrzeba już zbyt głęboko
wpiło się w pierś i opasało człowieka. Tak
stało się z nami, a położenie moje w tym do-
mu, nieustannym napawało mnie strachem.
Ludwika śmielsza była odemnie choć lepiej
może znała ojca i widziała niepodobieństwo
otrzymania jego pozwolenia, ale przywiąza-

niej jej mniej gwałtowne na pozór, nie oba-
wiała się ani walki z ludźmi ani z czasem.

Uplýwało już lat dwa mojego w tym miej-
scu pobytu gdy jednego wieczora sobotniego
Prezes nie jak zwykle sam, ale w towarzy-
stwie młodego jakiegoś człowieka powrócił
do domu. Gości u nas bywało nie wielu oprócz
bliskich sąsiadów i Julii która kochając się
raz trzeci, dziwiła się mocno Ludwice i mnie
żeśmy dotąd trwali w statecznym i rosnącym
codziennym przywiązaniu do siebie. — Dało to
wielce do myślenia, że Prezes przybywszy za-
raz posłał do pani Fendrich oznajmując aby
srebra dobyto i wieczorę podano wystawnie
w górnym salonie. Oprócz imienia Prezesa
nigdy się to jeszcze za mnie nie trafla, mo-
cno więc byliśmy wszyscy zaciekawieni przy-
byłym, gdy Franuś który pierwszy do ojca
poleciał, doniósł nam że z nim przyjechał p.
Bolesław M.... i szepnął na ucho mnie. —
To już pewnie do Ludwici, a czas żeby sobie
za mąż poszła...

Chociaż nie brałem tych słów dziecka na
serjo, wstrząsnę się jednak i pobladłem, a
Franek postrzegłszy to dodał:

— O! o! pan byś temu nierad, ale to nie

akcji i kosztów administracji.

Szczegółowe wyrachowanie ommmy pomijam lecz mogę twierdzić, opierając się na znajomości stanu xięgarskiego naszego, nabytej długoletniem doświadczeniem, że gdyby wydania Spółki za cenę tak znacznie zniżoną, chociażby średni tylko odbyt miał, i tylko do 1.500 exemplarzy ograniczały się, to, po zwrocie wszelkich kosztów—Spółka na 30tu tomach po 480 stronnie druku obejmujących corocznie wydanych, mogłaby ofiarować autorom też samą a nawet wyższą cenę za rękopisma, jaką teraz płaca xięgarze, zaspokoić koszta administracji i opłacić procent 6% akcjonariuszom—jeszcze czystego zysku 3,600 rs. użyć na wydanie dzieł ważnych i pożytecznych, a do spieniężenia nie łatwych. W miarę powiększania się odbytu wydań swoich, Spółka coraz bardziej zniżalaby ich cenę. F. S. Dmochowski.

a. Cóż dla nas może być ważniejszego jak nauka życia?

Zapewne, jest ona dla człowieka jedną z ważniejszych, lecz zarazem i trudniejszych, gdyż nabycie jej wtedy tylko możliwe, kiedy obeznamy się z prawami fizycznego życia. Gdzież zaś możemy to uczynić?

Xiążki zajmujące się tym przedmiotem mało odpowiadają temu celowi: w fizjologjach znajdujemy wiele rzeczy pięknych i szczytnych lub głębokich odkryć, lecz bardzo mało praktycznych zastosowań do codziennych warunków życia; makrobiotyki, ile ich tylko było, lubo napisane z tym tylko zamiarem aby nauczyć nas żyć, albo zupełnie nas nie uczą, albo fałszywie, albo nakoniec zapatrują się na przedmiot z jednostronnego punktu widzenia. Mniej jeszcze odnosimy korzyści ucząc się u tych, których powinniśmy uważać za doświadczonego, zdrowe bowiem higieniczne zasady są nader mało między nami rozpowszechnione, a co gorzej, mało wiary i mało zastosowania znajdują. Z tego więc powodu dla tej ważnej nauki należy szukać nowej drogi to jest uczyć się praw życia u samej natury. Natura jest księgą, której autorem—Bóg.

Po autorze można sądzić o dziele, wszystko tam proste, nieodróżnianie proste, a mimo to nieskończenie mądre. W xiędze tej nie tylko każda stronica, lecz każda litera jest nauką. Przypatrzy się tylko jakiemu kolwiek zwierzęciu największemu lub najmniejszemu, wszędzie widzimy rozum stały, nie błakający się, prawa bytu dla każdego proste i zawsze jednakowe; wszystko cokolwiek czynią zwierzęta oparte jest na zmyślności nienaśladowniczej, a samoistnej; w Północnej Ameryce toż samo zwierzę żywi się jednemi pokarmami; buduje gniazdo, albo legowisko jednym i tymże samym sposobem i odpowiednio do swoich potrzeb.

Któż nauczył już nie mówimy wielkie zwierzęta, ale te mikroskopijne, wyszukiwać sobie żywność taką mianowicie a nie inną. — Mówią, że to instynkt; lecz coż to jest instynkt? nie jestżeż to czysty rozum przyrody prowadzący twory do celu najprostszą drogą — a nie zbaczający na manowce bezpotrzebnych żądań jak nasze.

nie pomoże, przecież Ludwisie za mąż wydać musimy... a jak papa każe to pójdzie choćby nie chciała... Pan Bolesław bogaty, prawda że zajakliwy i ojciec jego świniami handlował... ale ma piękny majątek...

Po samem podaniu herbaty widać było że Prezes przyjmował nie bez zamiarów, dobyto stare srebra, oświecono pokoje, pannie Ludwice kazano się ubrać i my nawet odświeżone przywdzialiśmy stroje.

Choć domyślała się bardzo o co chodziło, biedna ofiara ukazała się ze spokojem który i mnie dodał odwagi, bardzo skromnie ubrana, smutna zresztą i zrezygnowana. Pan Bolesław był przyzwyczajony powierzchowności i dosyć ładny mężczyzna, otarty widać w świecie, ubrany wykwiłtnie bardzo, trochę może za wiele noszący błyskotek, ale zajakliwy szkaradnie i nie wielkich zdolności. — Ojciec dorobkowiec chodzący w kapocie zyskawszy majątek w handlu bydłem i karmnemi wieprzami, starał się dając mu fortunę znaczną, stosownie też obywatelskie, jak mówił, dać wychowanie. Powiodło mu się to co do formy, gdyż pan Bolesław mógł wszędzie pokazać się przyzwoicie, ale na głowę ciasną

Uważajmy zwierzęta nie używające sztucznych pokarmów i żyjących według praw natury; jakąż to w nich zręczność, jakąż się przebija: gibkość członków, białość i blask zębów, połysk sierci, delikatność skóry nieskażonej żadnemi kosmetykami są naturalne następstwa prostych pokarmów i swobodnego życia. Nie jestżeż to widoczna prawda, że nie używając herbaty, kawy, czekolady a la santé, a la vanille, piwa porteru, haut Sauterne, Lafitte superfin, a tylko przy pomocy ziarna i wody można utrzymać te wszystkie tyle ważne fizyczne przymioty? Porównajmy te zwierzęta i ptaki ze zwierzętami i ptastwem domowem żywionem przez ludzi według praw ich sztucznego życia, a przekonamy się jak te ostatnie są słabe, niedołężne, jak ich fizyczne przymioty są upadłe a organizm w rozstrojeniu.

Ciepłym pokarmom i rozgrzewającym napojom, przeciwnie są chłodne. Woda mianowicie odświeża człowieka, udziela mu ochoty do ruchu i hartuje organa, które zabezpiecza przeciwko szkodliwym działaniom atmosfery.

Paul Gaubert w swoim doskonałym dziele de la digestion, mówi o wodzie: jest to napój najlepszy dla odżywiania, koniecznego do utrzymywania życia; oprócz stałych pokarmów, używając wody można być pewnym pod wszelkimi szerokościami jeogr. dobrego utrzymania zdrowia.

Dr. Toy w również pięknej higienie mówi: woda ochrania siły i zdrowie, usmierza namiętności, zapewnia długie życie, podtrzymuje działalność umysłową... Historia podaje, że Karol XII, Demostenes, Locce, Gallen, Milton i wielu innych sławnych swoim mężstwem, lub geniuszem nie pijali żadnych innych napoi, jak tylko wodę.

Z tego widzimy, że najpewniejszą ideą higieniczną jest: *in simplicibus salus*, a ta zasada powinna być wprowadniczą każdemu higienię.

Na niej to opierając się Dr. Iliński, zamysła od kwietnia r. b., wydawać w Petersburgu dziennik w języku rossyjskim pod tytułem: „Higiena“ od imienia bogini zdrowia córki Esculapa.

Objęmuje on hędzie higienę, makrobiotykę popularną, fizjologję, bibliografję, krytykę i rozmaitości.

Dając wiadomość o tym nowym przedsięwzięciu, uczynimy z naszej strony tę tylko uwagę, iż życzyć by sobie należało, aby nasze pisma periodyczne a między niemi i Czytelnia Niedzielną; od czasu do czasu umieszczały artykuły popularne higieniczne jako najobszerniej rozszerzające zdrowe zasady nauki fizycznego życia.

Szanowny Panie Redaktorze!

Sława i powodzenie każdego dziennika, bez wątpienia na rzetelności otrzymywanych korespondencji się zakłada. A chociaż wziętość Twojego pisma od dawna jest już ustalona, nie powinno jednak być Ci obojętnym dowiedzieć się, iż jednej z korespondencji do Ciebie uczynionej, najnieślusztwiej fałsz zarzucono.

Roku zeszłego w dodatku do Nru 160 Kroniki, umieścił Panie Redaktorze artykuł pana S. P.

nauczyciele publiczni i prywatni środka nie znaleźli. — Lubił hulać bo mu to nieco język rozwiązywało, polował, konno jeździł doskonale, a w towarzystwie kobiet ciężko mu szło jakoś i nie bardzo w niem sobie podobał. Przybycie jego do domu Prezesa na które stary ojciec nakłonił, miało w istocie na celu staranie o pannę Ludwikę, ale chłopak posłuszny rodzicowi swemu, miał na myśli z niego się później wykryć. Nie wiele też sobie zadawał pracy aby się podobać z początku, i więcej mówił do ojca niż do córki, aż dopiero przy wieczery posadzony przy pannie Ludwice, lepiej znać się jej przypatrzywszy, nieco stał grzeczniejszym.

Ja płonałem ze strachu i niepokoju, a choć mnie wejrzenia jej podtrzymywały, nie umiałem być panem siebie i skryć co się we mnie działo.

Prezes występował nie tylko ze srebrami i salonem, ale w rozmowie z przodkami, stosunkami, znaczeniem w obywatelstwie i wielkością swoją zręcznie się popisując, co jednak na chłodnym gościu nie zdawało się wielkiego czynić wrażenia.

Panna Ludwika jednak mimo chłodu i o-

o zakładach dobroczynnych pani Zaleskiej w Ostapkowcach na Podolu. Oceniając myśl autora, którym oczywiście chęć pochlebstwa nie powodowała, kiedy się daje widzieć z jego pisma, zaledwie przybył do okolicy, i był tam zupełnie nie znany, można było przebaczyć to przewinienie, iż wymierneniem miejsca i osoby, skromność jej nie małą przykrość zrządzik; ale niepodobna to samo zachować uczucie, kiedy w Gazecie Warszawskiej czytamy także w Nrze 334 artykuł pana W. R. dowodzący, że cześć za dobroczynne zakłady w Ostapkowcach, bynajmniej pani Zalewskiej nie należy się.

Kilka słów na odparcie nie rzetelnego przedstawienia artykułu pana W. R., aż nadto byłyby do stateczne. Nie chcąc jednak na wzór jego wywoływać po dziennikach familijnych stosunków i domowego ich życia, ograniczam się tylko na zapewnieniu Cię Panie Redaktorze, iż w artykule zwięzłej rzeczonyj korespondencji pana S. P. wyjawszy parę szczegółów nie wiele znaczących, rzecz całą najrzetelniej opisana. W artykule zaś pana W. R. przeciwnie, oprócz bowiem podania do publicznej wiadomości rodowodu, działu majątkowego i interesów familijnych pani Zaleskiej, więcej prawdy nie ma. Wyrazy te moje są oparte na dokładnej znajomości osób, miejsca i czynów, śmiało Panie Redaktorze, zamieścić możesz w piśmie swojem.

Jeżeli by zaś pan W. R. chciał być przekonany o swoim błędzie, tedy dając mu radę przyjacielską, aby nim drugich podania sprostowywać zapragnie, sam pierwój się upewnił, zapraszam go do siebie na Wołyn do wsi Semidub o siedm werset od miasta Dubna położonej zkład udalibyśmy się do Ostapkowiec dla sprawdzenia naszych w tej okolicyności twierdzeń i przekonania się o sumiennosci naszych pism.

Przy zakończeniu tej mojej do Ciebie Panie Redaktorze odezwy, nie mogę się powstrzymać, abym Ci się z myślą powstałą z powodu całej tej sprawy o ile pisma periodyczne powinny być ostrożne i rozważne, w przyjmowaniu anonimowych artykułów; albowiem przez nieogłędne ogłaszanie, niechętnych lub zawistnych wiadomości, naruszając spokój domowy rodzin, sąsiedzkie stosunki, a często nawet bolesne nieśnaski wywołują.

Zostaje i t. d. Marcin Prawdźcie.

W dniu 8 b. m. zszedł z tego świata opatrzony śś. Sakramentami ś. p. Adam Kleczkowski, radca honorowy urzędnik N. I. O. jeden z najczynnijszych członków Warszawskiego Towarzystwa dobroczynności, a ostatnio sekretarz główny tegoż Towarzystwa a, ozdoby orderem św. Stanisława klasy III, i znakiem nieskazitelnej służby za lat XV. Exportacja zwłok jego nastąpi w dniu jutrzejszym o godzinie 5ej z południa z dolnego kościoła św. Krzyża na cmentarz Powązkowski, a w dniu następnym t. j. w piątek o godz. 10 z rana, odbędzie się za spokój duszy pomienionego członka, nabożeństwo żałobne w kościełku Instytutorwym Warszawskiego Towarzystwa dobroczynności, na które Towarzystwo ma honor zaprosić familję zmarłego, przyjaciół, kolleggów, jak niemniej opiekunki i członków swych.

bojetości prawie pogardliwej jaką mu okazywała, podobała się widocznie, gdyż nazajutrz został jeszcze na obiedzie i jakliwa swą bawił ją rozmową.

Po wieczery gdyśmy się rozeszli wiedziałem się od Franusia, że ojciec nie rad znalazieniu się córki, powołał ją do siebie i surowo zgromił zalecając jak największą grzeczność dla pana Bolesława; z dodatkiem, że go sobie życzy za zięcia.

Franek, który podsłuchiwał pode drzwiami swoim zwyczajem, wygadał mi się, że Ludwika śmiało ojcu odpowiadała, że Prezes mocno się gniewał, że w końcu trzasnąwszy drzwiami, odszedł grożąc i pioronując.

— Papa jak chce to umie być zły, dodał, że mną to nie, bo ja się zaraz rozplaczę i rozchoruję, a on się tego boi; ale z Ludwiką, — to strach! ażem ja się zląkł.

Nic to wszakże nie pomogło i nazajutrz ujrzałem ją z wczorajszym pokojem i chłodem przyjmującą pana Bolesława, który widocznie zdziwiony był obojętnością córki, równie jak nadszakiwaniem ojca. Odjechał wreszcie nie wiem w jakich usposobieniach tą razą, ale Prezes nie szczędził mu grzeczności i od-

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Telegramy.

Londyn 4 marca (w nocy). Na dzisiejszym posiedzeniu Izby niższej, p. Horstmann żądał wiadomości, jakie są wszystkie układy zawarte pomiędzy Austrią i państwami środkowych Włoch. Sir Fitzgerald odsyła go do biblioteki parlamentu. Na interpellację p. Stopleton co do unji Xięstw Naddunajskich, odmówiono odpowiedzi. Następnie minister wojny przedstawił wiadomy budżet armji. Bright uzala się na rząd, zarzucając mu, iż z jednej strony pochlebia cesarzowi Napoleonowi, z drugiej zaś strony okazuje podejrliwość swą przez przesadzone uzbrojenia, których następstwa mogą być okropne. Mowa p. Bright żadnej nie wzbudziła uwagi.

Paryż 4 marca. Zapewniają, że ewakuację Rzymu odłożono aż do przybycia tamże rekrutów ze Szwajcarii. Krąży tu pogłoska, jakoby papież zjechał sobie mieć w Rzymie garnizon hiszpański.

Morning Post, organ Palmerstona, protestuje przeciw temu i proponuje na ten cel wojska włoskie z Neapolu, Toskanji lub Sardynji.

Turyń 4 marca. P. Gladstone, dotychczasowy nadzwyczajny komisarz angielski wysp jõeskich, przybył tu z Wenecji; dziś był na obiedzie u posła angielskiego p. Hudson, wraz z hrabią Cavour, sardyńskim prezydentem ministrów, i ministrem wojny La Marmora.

Konstantynopol 27 lutego. — Poseł angielski sir Lytton Bulwer wręczył Porcie notę, w której żąda wykonania obietnic hattı humajun. Zdaje się, że nota ta wręczoną została w porozumieniu z posłem francuzkim. (N. P. Z.)

Marsylja 3 marca. Odbieramy wiadomości z Konstantynopola po dzień 23 z. m. Minister skarbu został usunięty. Zawarto w Londynie konwencję, celem założenia nowego banku w Konstantynopolu.

Prześladowani Bułgarowie uciekają w góry Bałkanu i Serbji. Porta uzbraja się ciągle, powołując do służby rezydów.

Osman naznaczony został dowódcą armji obserwacyjnej w Szumli.

Silne wzburzenie panuje w Epirze i Tessalji.

Journal de Constantinople zamieszczając z korespondencji powszechnéj firman inwestytury xięcia Miłosza, upewnia, że dziedziczość odmówioną mu została.

Marsylja 3 marca. Porta zgodziła się na założenie banku przez kompanję angielską pod warunkiem, że wycofane będą kaimy, których puszczanie w obieg nie ustaje.

Bułgarja, Bośnia, Albanja i Hercegowina wzburzone. Ajenci zachęcają właścicieli, aby dziesięciny nie płacili.

Armja rumelska jest niedostateczną.

W gabinecie przesilenie. Kyprieli-Mahomet-pasza sprzyjający Francji, zostać ma ministrem skarbu. (Indep. Belge.)

Madryt 2 marca. Konsul hiszpański

zdwoma parowcami wojennymi opuścił Tanger, aby wymóżyć na Maroco dotrzymanie uczynionych przyrzeczeń.

Pewne ulepszenia w pozycji handlowej Barcelony uchwalone zostały. (Le Nord.)

A N G L J A.

Londyn 3 marca. Na wczorajszym drugim tegorocznem rannem przyjęciu, znajdowali się prawie wszyscy członkowie gabinetu i ciała dyplomatycznego. Przedstawiano królowej 200 osób, pomiedzy któremi baron Marochetti, członek poselstwa sardyńskiego, przedstawiony przez margrabiego d'Azeglio, i W. Delaney, biskup z West New-York przez posła amerykańskiego. Przed przyjęciem mieli audjencję lord Derby i Karol Haddington; po przyjęciu, pan John Barker, członek rady prawodawczej południowej Australji, wręczył królowej piśmienne powinszowanie wymienionej rady, z okazji zaślubin J. K. W. małżonki xięcia Fryderyka Wilhelma pruskiego.

Lord Gordon Lennox, jeden z lordów komisarzy skarbu, również wystąpił z ministerstwa. Na miejsce jego wstępuje p. Blackburn, liberalnie-umiarkowany członek Izby niższej z Stirlingshire.

— Z Tryestu donoszą:

Flota angielska na morzu śródziemnem postawiona została bez hałasu od jesieni na wielką stopę, przez przyłączenie się do niej pojedynczo wysyłanych statków wojennych większego rozmiaru. Jakikolwiek tu zajdą wypadki, Anglja będzie na nie przygotowana. Niektóre angielskie okręta linjowe dozorują nieustannie wyspy greckie. Tak naprzykład statek *Royal Albert*, niedawno znajdował się w Rodus i powrócił do Kandji. (Neue Preussische Zeitung.)

A U S T R J A.

Wiedeń 3 marca. Od wczoraj krąży tu wieść, jakoby projekta lorda Cowley, tyczące się zniesienia tajnych układów pomiędzy Austrią i niektórymi państwami włoskimi, zostały odrzucone. — Wieść ta jednakże nie zdaje nam się być prawdziwą. Zapewne, jeżeli lord Cowley przybył tu ze zdaniem, iż Austrija z równą łatwością może zrzec się układów przeciw wewnętrznym i zewnętrznym zaburzeniom z Toskanją i Modeną, jak takichże układów z Neapolem, to się mylił. Austrija nie myśli zgodzić się na skasowanie tych układów, posiadając prawa następstwa i sukcesji w Toskanji i Modenie. Władcy tych krajów są xiążętami z domu Habsburgsko-Lotaryngskiego, którego pierwsza linja zajmuje tron Austrii. Pierwsza linja może odziedziczyć posiadłości drugiej i trzeciej linji, i przez owe układy utrzymuje swe prawa terytorjalne. Dom panujący austriacki posiada xięstwa włoskie na mocy pokoju wiedeńskiego, zawartego 2 października 1735 roku pomiędzy cesarzem Karolem VI i królem francuzkim Ludwikiem XIV, i z gwarancją wszystkich mocarstw. To jest właśnie historyczny materiał w mowie będących układów, który jak się zdaje, w Anglji był mało znany. Zapewniają, iż lord Cowley uznał otrzymane tu objaśnienia za dość ważne dla zakomunikowania ich dalej do Londynu.

Tymczasem więc konferencje, zdaje się, nie są zerwane, lecz odłożone, i lord Cowley dłużej jeszcze tu zostanie. Nadzieja jednakże, zgodnego porozumienia się, jest bardzo słabą. Lord Cowley był dziś przyjmowany przez arcyksięcia Franciszka Karola i arcyksiężnę Zofję, na jutro zaś zaproszony jest na obiad u pana Bałabin. W sobotę ma być wielkie przyjęcie u hr. Buol, na którym i lord Cowley będzie się znajdował.

— Belgijski minister p. Mercier, który od kilku dni tu bawi, podróżuje w interesach prywatnych.

— Stosownie do krążącej wieści, wydano rozkaz postawienia armji na stopie wojennej.

— Wszystkie pisma publiczne otrzymały ponowienie zakazu ogłaszania ruchów wojsk.

— Izidor Heller, dawny sekretarz ministra skarbu pana Bruck, otrzymał pozwolenie założenia nowego obszernego politycznego dziennika. (Neue Preussische Zeitung.)

F R A N C J A.

Paryż 3 marca. W brew przepowiedniom wielu dzienników, missja lorda Cowleya idzie dobrze, gdyż zbyt jest przezorną Austrija, aby nie miała wejść w układy, których zasadą jest poszanowanie traktatów z roku 1815, układów, które jej mogą zapewnić sprzyjanie Anglji i Pruss. Wiadomości dyplomatyczne przybywające z Wiednia, potwierdzają to przypuszczenie. Cesarz Franciszek Józef i hr. Buol nader przyjaźnie przyjęli lorda Cowley i negocjacje na dobrej są drodze. Czy zaś to, co zaproponuje Austrija lordowi Cowley, będzie przyjęte w Paryżu i Londynie, to zupełnie inne pytanie na które niepodobna dziś odpowiedzieć.

— Listy z Wiednia głoszą, iż przewidując że eskadra francuzka wziąć może udział w wojnie, rząd austriacki wydał rozkaz, aby różne okręty należące do jego wojennej eskadry, połączyły się w porcie Pola, uważanym za niezdobytą.

— Wiadomości z Turynu nadeszłe, zasługują na uwagę, a chociaż pochodzą z pewnego źródła, za autentyczność ich nie ręczymy. Wiadomo że apartamenta w pałacu królewskim, niedawno poddawiano, ztąd mówiono że się król żeni, to znów że spodziewa się odwiedzin Cesarza Napoleona. Teraz z niejaką pewnością utrzymują, że pokoje te przeznaczone są dla xięcia Walji, który wracając z Rzymu, czas jakiś ma zabawić w Turynie. Jeśli ta przepowiednia się spełni, to pobyt następcy tronu angielskiego w pałacu króla piemontkiego może mieć pewne znaczenie, zwłaszcza jeśli zważywszy że xiąże podróżuje wścisle incognito, które pozwala do wyboru stawać w hotelach lub domach ambasady, z wyjątkiem pałaców tych monarchów, przez których kraje przejeżdża.

— Wieści o liście Cesarza francuzkiego do Cesarza austriackiego, i o podróży do Turynu, urzędowo zaprzeczone zostały.

— Zapewniają, że baron Hübner, ambasador austriacki w Paryżu, przedstawił w dniu dzisiejszym rządowi francuzkiemu kontr-projekt, wypracowany w Wiedniu. (Le Nord.)

— Ciągle jednaka panuje niepewność co do

prowadzał go aż do ganku, zapraszając, aby jak najczęściej go odwiedzał.

XII.

Gdyśmy po odejździe ojca znaleźli się znowu sami, ja przerażony począłem pytać co począć mamy, panna Ludwika odpowiedziała mi z zimną krwią ściskając moją rękę. Cierpieć i czekać.

— A jeżeli ojciec zmusić zechce? zapytałem jęj.

— Któż może zmusić człowieka? odpowiedziała, ja tego nie pojmuję, on sam tylko jest panem swoich czynności, jak skoro ma pojęcie ich znaczenia... Bądź spokojny...

Położenie, moje wychowanie, nawet charakter, uczyniły mnie daleko słabszą od niej istotą, alem energii nabierał z tego szacunku i przywiązania, jakimi mnie natchnęła. Były rzeczy pozostały w tym jeszcze stanie szczęśliwym stosunkowo dla nas obojga, w jakim dotąd trwały, gdyby nie Julja znowu, która poszedłszy już za męża za trzeciego ulubieńca zawsze się jeszcze mocno sprawą sercową kuzynki zajmowała, i postanowiła sobie namówić ją do stanowczego kroku. Miałem już

wówczas lat dwadzieścia kilka, a prawie ty-leż panna Ludwika, w obliczu więc prawa, byliśmy pełnoletniemi, a Julja jeła nas oboje silnie namawiać do zawarcia potajemnych ślubów.

— Mów ty sobie co chcesz, to jedno może wam przyszłość zapewnić, powtarzała. Prezes będzie musiał przystać. inaczéj wynajdzie tysiąc sposobów na znęcanie się i przy-muszanie i dokona waszego nieszczęścia..

Luzia oburzała się na samą myśl potajemnego związku, ale Julja tak nam to umiała pięknie tłómaczyć, tak przekonywająco przemawiała, tak silnych używała argumentów! Z resztą myśmy oboje widzieli w tém jedyny środek zabezpieczenia przyszłości.

— Pobieście się tylko, mówiła przyjaciółka, niech to stosunków ni życia waszego nie zmienia bynajmniej, a zapewni wraze naci-sku...

Ale projekt ten dziwny, zdawał się nie do uskutecznienia, wynaleź xiędza co by chciał dać ślub tajemny, wymknąć się obojgu nie postrzeżonym... nie widzieliśmy do tego sposobu...

Julja w ręce klaskając wszystkiego się podjęła..

Właśnie w majątku, w którym mieszkała z mężem, był proboszczem ósmdziesięcioletni dzieciinniały staruszek, na niego więc rachowała Kostarska, że odmalowawszy mu nieszczęsne położenie dwojga prześladowanych kochanków, nakłoni do dania ślubu. Mąż jęj naturalnie pomagać w tem musiał, Luzia miała przyjechać w odwiedzin z panią Fendrich, towarzyszkę można było na czas jakiś usunąć, ja mogłem dostać pozwolenie do miasteczka i przybyć wcześniej do plebanji i t. d.

Przyznaję że osnuty plan choć ziszczał moje nadzieje był mi już wówczas straszny i kazał przeczuwać złe jakie miał wywołać, miałem wstręt do takiego podstępu, do ukrywania się i kradzieży którą położenie moje w domu czyniło w najwyższym stopniu ohydną. Zrobiłem tę uwagę Ludwice, ale ona nie widziała w tem nic zdrożnego.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

